

# SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP  
SZOLNOK-DOBOKAMEGYE ÉS A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

|                                                                                                                                             |                                                                   |                                                |                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>SZERKESZTŐSÉGI IRODA:</b><br>Széchenyi-utca, csizmadiaszin alatt.<br>Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek<br>nem fogadtatnak el. | <b>NYILTTÉRI CZIKKEK</b><br>garmondsora után 30 kr.<br>fizetendő. | <b>MEGJELENIK</b><br><b>MINDEN VASÁRNAPON.</b> | <b>HIRDETÉSI DÍJAK:</b><br>egy 30 négyszög em. tért<br>elfoglaló egyszeri hirdetés<br>díja 50 kr Bélyegilleték<br>mí den beigtatásnál 30 kr. | <b>ELŐFIZETÉSI ÁRAK:</b><br>Egész évre .. .. . 6 frt — kr<br>Félévre .. .. . 3 „ — „<br>Évnegyedre .. .. . 1 „ 50 „<br>Községeknek egész évre előrefizetve 5 frt. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

DEÉS, 24. nov,

Igénytelen lapunk közelebbi számában hangsúlyoztuk az állattenyésztés fontosságát s előadtuk azon intézkedéseket, melyeket a kormány, illetőleg a földmívelési minster főleg a szarvasmarhatenyésztés emelésének érdekében specifice bérczes hazánkat illetőleg kezdeményeze.

Ezen nagy horderejű intézkedések következtében, kifejezést adtunk azon reményünknek, hogy ha a gazdaközöség is saját érdekét jól felfogja, bérczes hazánkban az állattenyésztés felvirágzásának biztos alapja le van téve.

Es most hazafias örömmel jelenthetjük, hogy épen ezen ügyet br. Bánffy Ádám és Zsigmond Dezső fölkarolva, egy Kolozsvárt évenként tartandó szarvasmarha kiállítás érdekében felhívást bocsátának ki a gazdaközöséghez, melyben hangsúlyozzák, hogy „házi állataink legfontosabbika a szarvasmarha; bizonyára ezt fogja képezni jelenleg nyomasztó gazdasági viszonyaink felvirágoztatásának egyik jelentékenyebb tényezőjét.

Szarvasmarha tenyésztésünk emelése életkérdés elsősorban Erdélyre nézve, nem különben egyik szükséges tényező Magyarország földmívelését illetőleg, mert tudjuk hogy ma ez utóbbi tőlünk szerzi be — terjedelmes szántóföldjei megmívelésére — a hiányzó jármás marhát. A jelenlegi világverseny minden productumban tömeges ter-

melést igényel, hogy így jutányos árban lehessen előállítani, ezért van ma Magyarország is kényszerítve arra, hogy termő földjeinek legnagyobb részét gabona termelésre fordítsa; ennek megművelhetésére azonban sok állaterő szükséges, s ezt kiszolgáltatni, talaj és éghajlati viszonyainál fogva, Erdély van hivatva.

Ma azonban e nagy keresletnek megfelelni nem tudunk; magyarországi uradalmak számára — előrelátható pénzes tulajdonosok — tulkokat vásárolnak, hogy magukat jövőre biztosítsák, de ez a nagy közönség számára pár év múlva még nagyobb bajt fog okozni, mert midőn az anyagot, mely jármás ökörré fejlődik, előre elvesszük, ez annál nagyobb hiányt fog annak idejében szülni, midőn különben mint jármás ökör került volna eladás alá.

Az erdélyi szarvasmarhatenyésztés emelése, alaposan állíthatjuk nemcsak kiválólag erdélyi, hanem országos érdek, melynek emelését méltán kérhetjük kormányunktól s méltán fordulhatunk e tárgyban minden józan gondolkodású, áldozatkész hazafihoz, ki hazánkban földmíveléssel foglalkozik.

Mi örömmel, hazafias örömmel üdvözlünk minden, bárkitől jövő kezdeményezést a közjó érdekében, de mégis óhajtottuk volna, hogy ha ez ügyet az erdélyi gazdasági-egylet karolja fel s czégével annak élére áll.

Tapasztalatból ismerjük az egyleteknek ily téreni kihatóbb működésének üdvös befolyását. És ha visszaemlékezünk a megyénk gazdasági-egylete által az 1879. kiállítás

alkalmával rendezett állatkiállításra: elvitáztatlan azon közhasznu mozgalom, mely az állattenyésztés terén is ez által fel lett költve.

Azonban mi a fenirt kezdeményezőkben oly hazafiakat tisztelünk, kik mindazon eszközökkel rendelkeznek, melyek tervök kivitelére szükségesek s ezekután készséggel sietünk a tervök kivitelére felállított módokat ismertetni s azt gazda közönségünk támogató pártolásába ajánlani.

S annál is inkább, mert maguk a tervelők is említett felhívásukban az ügy bemutatása s a vállalat közhasznu indokolása után hangsúlyozzák:

„Szóljunk röviden, ne fejtegetsük tovább ez ugys mindnyájunk által érzett eszmének hasznos voltát, hanem fejtsük fel röviden a módokat, melyek által ezt kivihetőnek véljük s tájékozásul adjuk elő eddigi, e tárgyban tett munkálkodásunk eredményét.

Felkérésünk folytán biztos reményünk, alapos kilátásaink vannak arra nézve, hogy Kolozsvár városa a sétatérén a kiállítási épületek számára alkalmas helyet adand díjtalanul s ezen felállítandó épületekre vonatkozó számításaink következők: 80 darab szarvasmarhát, 50 lovat, 60 juhot, 60 sertést, s a szárnyas állatok különböző nemeit magában foglalható, állandó s külsőleg is csinnal kiállított épületek kerülnek körülbelől 7000 frtba s ez az épületek térfogata, mint árára nézve a minimal összeg, mely a begyülemdő pénzek mennyisége szerint változhatik.

## A „SZOLNOK-DOBOKA” tárczája.

### A deési ev. ref. egyházközség történetéből.

IRTA KÁDÁR JÓZSEF.

VI.

1529 november 7-én Ferencz presbiter, mint az erdélyi egyházkerület jegyzője esketést viszen végbe, mely György, mint a Mária kápolna igazgatójának testamentumában említett s nevezett kápolna számára hagyományozott metallum (érc-arany-ezüst?) felől visz véghez vallatást. S ekkor a főegyháznak (parochiális) 6 papja van felsorolva, mint tanu. u. m.

a) Retteghy Benedek presbiter, mint a szentkereszt oltár igazgatója;

b) Benedek szintén presbiter, melléknevén Gracianus;

c) Mátyás presb. a keresztelő Szt.-János kápolna igazgatója;

d) Lőrincz, presbiter;

e) Chatho Máté vicarius, és a szerzetből;

f) László az egyház papja.

1530. oltár igazgató szintén János plebánus és presbiter, ki az egyház számára az ovár alatt lévő malom helyet szerezte.

János király Budán, 1539 Márton püspök uapja után következő pénteken Pali János oltár

igazgatóságról való lemondása után Paly István mester és plebánust nevezi ki.

1534-ben május 27-én tartatott nagy részletes megyei zsinat és törvényszék tartása alkalmával az elnökséget Ferencz, deési plebánus és vicearchidiaconus (Zolnok-kerületi alesperest) vitte s jelen volt itt a helybeli szentkereszt-oltár igazgatója Benedek presbiter s több consistorialis személy, továbbá János presbiter s a vidéki egyházak világi és egyházi tagjai számosan. (?)

A reformatio mozgalma alatt Ferdinánd, Oláh Miklós érsek aláírásával ellátott oklevél szerint Agoston halála után mint törvényesen megüresedett igazgatóságba fekeszházi Pál presbitert nevezi ki a szokásos meghagyással, hogy ezen kápolna jóvedelmét senki másnak rajta kívül ne adják s a kinevezett Pál presbiter mindig itt székeljen s ügyeljen fel az egyházra, nehogy valamikép az Isteni tisztelet meglankadjon. Kivoltak téve a városiak, hogy a püspök gyakran egyházi törvényszéke elé idéztette, de második Lajos megparancsolja a püspöknek, hogy ezután a deésieket dézma, házasság, végrendelkezés és papmegveretés esetén kívül más tárgyban egyházi törvényszék elé ne idézze, 1521-ben. L. a városi levélt. 114. sz. a.

A város egytlévén az egyházzal, világi s egyházi ügyeit a templom, iskola s kápolnák körül a városi tanács hajtatta végre s igazgatta a papokkal egyetemben.

Az egyház további fejlődését lássuk a következő fejezetben.

### MÁSODIK RÉSZ.

A vallásujítás megkezdésétől a város és egyház romlásáig — 1540—1603. —

A lutheranus, helvéthitű és az unitárius egyházba való átmenet korszaka.

A VÁROS ÉS EKKLÉZSIA ÁLLAPOTA A VÁLÁSÚJÍTÁS KORÁBAN.

Az 1517-ben Németországban keletkezett vallásmozgalom hullámai, nem sok idő után érezhetővé lettek országrészünkben is. A Németországgal kereskedelmi összeköttetésben levő százszok az uj tannal megismerkedvén, átültették, meghonosították az uj eszmét Erdély bérczei között is. Az uj hit apostolai oly eredménnyel hirdették az ígét, hogy szebenben már 1529-ben Luther hitvallását fogadták el. Hasztalan hozták a rettenetes égetési parancsot, (1525 rákosi orszgy.) nem volt a ki végrehajtsa. A mohácsi vész után a két király a hü alattvalók lelkiügyeikbe avatkozni nem tartotta czéljára nézve előnyösnek, hallgatva elnézték folytonos vívmányait s hódításait. 1530-ban Brassó, tíz év múlva Kolozsvár, Besztercze vetette el az óhitet s tért az uj egyház kebelébe. Ily viszouyok közt Deés, mely vallásváltoztatás tekintetében rendesen Kolozsvárt szokta követni, — sem maradt elszigetelve. Áttérése 1540—3 kozt levő időre esik, azonban megismerkedtek az uj tannal már korábban. A kereskedést folytató s üző lakósság fogékony volt az uj eszmék iránt, s még fogékonyabb volt az Agoston szerzet, mely követte a szerzetből ki-



Ezen építkezéseket mi társulás, részvények kibocsátása által véljük kivérteni.

Egy részvény 50 frt, öt év alatt egyenlő részletekben lefizetve, tehát évente 10 frt. Ily kevésre, ily kis összegre határoztuk a részvényeket azért, hogy minél többnek s minden gazdának alkalom adódhassék egy ily gazdaságilag hasznos vállalatban részt vehetni. Ezen begyülemdő összeg fordítónak a felállítandó építkezésekre s az ebből fenmaradt összeg díjak alapítására. Az évente belépti díjakból, kisorsolásokból, sorsjátékok rendezéséből stb. begyülem összeg, nemcsak hogy a fenntartási költségeket fedezné, de lehetővé tenné azt, hogy az illető részvényesek részvényei egymásután kisoroltassanak s így kiki az ezen célra befektetett pénzét visszakapja.

A kiállított állatok, a kiállítók belegegyezése mellett eladásra, avagy kisorsolásra is bocsátatnak, mit a kiállítási bizottság eszközöl.

Az első lépés e tárgyban a részvények aláírása által fogamatba vett társulás; az aláírások csakis azon esetben kötelezők, ha ezen vállalat pártolás mellett csakugyan létrejön.

Ez első lépés: az aláírások megtörténtével, midőn tudjuk, hogy hányan vagyunk, midőn látjuk, hogy mily összeg áll rendelkezésünkre: ekkor alakulandó meg a társaság, hivandó össze közgyűlés s állítandók meg úgy az alapszabályok, mint minden ez eszme létesítéséhez szükséges tárgy.

S most, midőn kimutattuk azt, a mit magunk erején, társulás útján, részvények alapján képesek vagyunk előteremteni, mutassuk ki, hogy mikép véljük a sok és nagy díjak megállapítását; ezeknek létesítésére kormányunk kérendő fel.

Br. Kemény Gábor miniszter ő nagyméltóságától, közgazdaságunk fejlesztése iránti jóakarátát megtagadni, még legnagyobb ellenségeinek sem lehet.

Az állam, állattenyésztésünket mintatelepek: állami gulyák, ménesek stb által törekszik előmozdítani, hogy ez által terjedjen hazánkban a jó tenyészanyag s ha felszámítjuk, hogy ez az államnak évente mily nagy kiadásba kerül, bizonyára ki fog jönni az, hogy tetemesen többbe, mint azon pár ezer forint, melyet évente díjul tűz ki; a cél pedig igazán csakis ezen utóbbi által éretik el, egyesült erővel egy közös cél

felé törve, maga a földmivelő nép, az állattenyésztő gazda fogja ezen nemesítés szerepét átvenni, nagy jutalmak által ösztönözve, saját maga fogja helyes gondozás és okszerű fajkiválasztás mellett házi állatait nemesíteni; nemcsak látni s bámulni fogja a más által előteremtett jó tenyészanyagot, de azt saját maga gyakorolván, megtanulja, elsajátítja, magáévá teszi. Meg lesz teremtve a jó anyag s megtanulta a nép annak mikénti fenntartását.

Föl tehát gazdatársaink! ne hagyjátok pusztában elhangzani e közös jóllétünk előmozdítására czélzó hangokat; egyesült erővel karoljátok fel ez ügyet, csoportosuljatok a biztos siker jelszava mellett e közös érdekeinket előmozdító zászló alá!

Föl gazdatársaink! tegyük le sarkkövét közgazdaszatunk e fontos tényezőjének, hol bátorítva a csüggedőket, ösztönözve a kételkedőket, jutalmazva az érdemeket, együtt s együttesen könnyítsük minden napi kenyerünk megszerzését.

### A szamosvölgyi-vasút igazgatóságának havi gyűlése.

A vasút igazgatóságának november havi gyűlése br. Bánffy Dezső elnökle alatt tartatott meg az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok jelenlétében, melynek a következő érdekesebb tárgyai valának:

1. Az október havi pénztár betérjesztetvén, ennek értelmében ezen hónap alatt bevétel volt 32,232 frt és 95 kr, ellenben a kiadás 25,996 frt 09 kr, így pénztár maradvány 6236 frt 86 kr. Ezzel kapcsolatosan felemlítettik, hogy az igazgatóság több tagjának az időközben felmerült pénzülszükségletek fedezésére személyes hitele igénybe vétetett, a társaság ezen céljaira fordított összegeket saját terhének ismeri el,

2. A kisajátításokat illetőleg a jogtanácsos jelentése szerint október havában a deési, hesdái és n.-iklodi birtokosoknak 1400 frt lett kifizetve. Továbbá jelentí, hogy a társulatnak egy Budapesten leendő meghatalmazottja érdekében a tárgyalások megkezdődtek s végezetre felhívja az igazgatóság figyelmét azon tényre, mely szerint a törzsrészvény hátrálékosok több ízbeni felszólításának semmi eredménye nem lévén, a Budapesti közlöny és a megyei hivatalos lapban azon figyelmeztetéssel hivassanak fel, miszerént, ha kötelezettségeiknek december 15-ig eleget nem tesznek, a kereskedelmi törvény 169 §-a és az alapszabályok 20. §-sa értelmében az egész aláírt összeg járulékaival együtt fog felhajtatni.

3. Olvastatott az üzlet-igazgatónak október havi üzlet jelentése, mely szerint: utas volt 3661; uti podgyász 19,044 klgr.; gyorsáru 3725 klgr.; le és feladott teheráru 1,200.662 kl. Ezen forgalom után bevételtett személyszállítás után 4634 frt 01 kr podgyász után 186 frt 41 kr; gyorsáru után 28 frt 94 kr; teheráru 2808 frt 32 kr, s így összesen 7627 frt 68 kr.

4. Bejelentetik, miszerint Krausz és társa müncheni jó hírnevű mozdonygyárából a jelenleg használatban lévő, de az igényeknek meg nem felelő mozdonyok helyett két új mozdony rendeltetett meg 30,600 frt részletfizetéssel, melyek a jövő év január 3-ig vámentesen fognak szállittatni.

5. Indítványba hozatott, hogy a vasut állomásain a közönség részére lehető olcsó árban a köszén áruba bocsáttassék, ezen indítvány a közönség érdekében elfogadtatott.

6. A kihirdetett pályázat alapján pályafentartási mérnöknek megválasztatott D'Or Jenő, Pozsonyból az osztrák államvasut műszaki hivatalnok, műszaki irnoknak pedig deési születésű Imre Lajos.

7. A kir. vasutak igazgatósága értesít, hogy vasutunk hivatalnokainak és azok családjainak a kedvezményes menet-jegyeket engedélyezte, ebből kifolyólag elhatározatott, hogy a társulat is az államvasut hivatalnokait hasonló előnyben részel-teti. —

8. Baiersdorf és Biach folyamodnak, hogy az általok még ez év folytán elszállítandó száz wagon vasuti talpfa és tűzi fára nézve a szállítási-díj-engedély adassék meg, ezen kérelem tekintetbe vétetni határozatott.

Végezetre a pályáöröknek téli bundával cl-látása s több más személyi ügyek letárgyalásával a gyűlés befejeztetett.

### Szinészet

Deés, 1881. nov. 23.

Négy napi szünet után folyó hó 19-én újból megnyitlak szintermünk ajtai, s a szamosújvári művészi expeditio után a körünkbe mulató szintársulat a második bérlet harmadik számában színre hozta az ifj. Dumas egyik modern szinművét: „az idegen nő“ 3 felvonásos darabjának előadásával. Ezen darabban is kisebb nagyobb variációval a költő kedvencz eszméjével találkoznak: a megcsalt és csalódott szerelem, mesteri kézzel szembe állított jeleneteivel. S jóllehet a költő sokszor és sokhelyeken erős színekkel és sikamlós helyzeteken át gördíté le az eseményeket, nem állithatni, hogy azok teljesen csak a képzetet teremtette alakok, midőn e modern világ kórjelenetei társadalmunk magasabb és alantabb

### 2 Az unitárius eszmék elterjedése és elfogadása.

Az enyedi zsinat végzése nem egyeztetették ki teljesen a különböző vallások nézetekkel bíró férfiakat. A vita alkalmával Blaudrata, a fejedelem orvossa, mint elnök vezette a gyűlés folyamát; meggyőződött arról, hogy Dávid Ferenczet nagy észtehetségű, ékes szoló, éles látás és okossággal bíró férfit illeti meg a koszoru. Épen egy ily apostoli hivatással bíró férfinak volt szüksége, hogy rég óhajtott vágya teljesüljön. Dávid Ferenczet közbenjárására a király udvari papjává fogadta. Itt megismertette vele a Lengyel unitáriusok vallásos nézetét. Dávid elfogadta, ékes szolása s erős érvei nem maradtak hatás nélkül valok. A király s az ország nagyjai az Unitárius vallás követői lettek. Az 1556-iki gyulafehérvári vitatkozás után többé nem az urvacsora felett való vita lett a fő, hanem az Isten egysége és háromsága. Az ékes szavu, térítő s kedvelt szónok Kolozsvártt az utezán, oly hatalmas beszédet tartott, hogy az egész város az unitárius vallásra tért át.

Kolozsvár példáját még ugyan azon évbe követte Deés. E város is, mint annyi más, kora példáját követve, az előbb fel vett két vallást egy harmadik- az Unitáriussal cserélte fel. Emleltettük, hogy az ország nagyjai korán felvették e vallást s ezek közül e városra és egyházra legnagyobb befolyással volt Hagymási Kristóf a király tanácsossa, Deés város, Deés-Akna és Véch ura, Belső-Szolnokmegye főispánja. Az ő tekintélye döntő hatással volt a hittérítés ügyében. A vidékreá függeszté szemét, stőle, mint főúratól vártá sorának javítását. A város az unitárius vallás érdekében oly tevékenységet fejtett ki, hogy a közel fekvő helységeknek irányadója lett. Deésakna, St.-Benedek, Némában stb., a hol azelőtt szürke barátok laktak, a deési bebíró nemések voltak a hittérítés apostolai és terjesztői. (Folyt. köv.)

lépett Luther, a nagy reformator példáját; ennek nézetét nemcsak mindenütt elfogadták, hanem hirdetőivé is lettek és sokat nyertek meg a reformációnak. Az itt lakó Agoston-szerzetesek mellett az egyháznak két nagy híré s tudományos férfja volt, kik fennen lobogtatták a vallás-újítás szövetekét, s oly eredménnyel, hogy jótékonyfénnyel mint víztükrén a hullámgörű, lassanként kiterjedt az egész ország részre. Az új hit apostolai egyike István (Pály ?) mester (azaz tudós), a másik Lajos mester az ekklezsia fő-lelkipásztora, kik (1546—65) az új szövetség némi részeinek lefordításával mozdították elő a a vidék reformálását s ezen kívül apostoli szavok tűzével serkenték a népet a tudomány, felvilágosodás, a hit, az eszme felfogására és megerősítésére, mint Heltai Gáspár Új testamentumának, melyet Nádasdy Annának ajánlt, előszavában írja. A szent István parochiális egyháza mindezek mellett nem szakított oly korán a régi hitelveivel, mint a szerzet, megtartotta azt még részben 1554 tájáig. A kath. egyház utolsó presbiter s oltárigazgatója Litterati Agoston meghalt ez évben. Ferdinánd Oláh Miklós érsekkal egyetemben, mint törvényesen megüresedett egyházi hivatalra, Fékesházi Pál presbitert nevezi ugyan ki a deési óvárban levő Mária kápolna igazgatójává, s meghagyja a városi előjárásnak, hogy vezessék be, — s minden jóvedelmét kezébe adják, mindig itt székeljen s ügyeljen fel, hogy az isteni tisztelet a régi szokás szerint gyakoroltassék; azonban Agoston halálával megszűnt a kath. egyház Deésen, magával vitte sirjába azt a szeretett pástör. Pál presbiter pedig nem foglalhatván el e megtisztelő vagyons hivatalt, a Lutheranusok tették rá kezöket. Ez idő óta egy szívvvel, lélekkel új „keresztények“ Lutheranusok lettek. Megváltozott a cultus, a templomot átalakították, a latin helyett a magyar lett az egyház nyelve.

Magyarnyelven hirdették az ígét itt e városban, s úgy predikálták azt a szomszédos községekben. A vallásujítás terén 1557-ben megjelennek magyarhon apostolai Kalmanescehi Sánta Márton, Szegedi Lajos, Fodor Bálint és mások, kik Kálvin értelmében tanítanak. Ennek elveit csepegtették a hívők lelkébe, s számos követőkre találtak. Hiába hirdettek Kolozsvárra ellenök zsinatot, a szikrát nem tudták elfojtani; hódítottak a tudomány s ékesszóllás fegyverével, különösen a magyar lutheranus egyházakban. 1558-tól fogva Deés is magyar vallásra (reformatus így nevezték akkor) tér. E nagy hódítást Kalmanescehi halála után a Debreczenből bejövő Melius (Juhász) Péter éles dialectikájú ékes szoló tudós papjutatta diadalra. A főbb rangnak nagy részét, az egész székelységet és magyarságot megnyerte. E város reformálása is közvetve neki tulajdonítható. Tordán, (1558) zsinatot tartanak és a hitelveket szabályozák. Itt mondták ki, hogy kiki azt a vallást kövesse, melyet inkább akar.

Ez időtől fogva folytonos vita folyt a két egyház között, leginkább az urvacsora kérdésében. A teljes szakadás azonban az 1564 április 1-én Enyeden tartott zsinat alkalmával következett be. A Magyar és szász egyházra, szent jelesek vagy lutheranusoknak, a reformatusokra urvacsorásoknak való elnevezés ekkor jött szokásba.

A város a magyar vallás- (reformatus) ban megmaradt 1566 tájáig. Legnagyobb buzgalommal munkálkodott az egyház hiveinek szaporításán és megerősítésén, szóval és tettel, a templomban és azon kívül: Polus László presbiter, az egyház ekkori lelki pástora. A vagyonában megcsönkítást szenvedett egyház számára, mint keresztény ember, hagyta összes vagyonát. E végrendeletet János, választott király, 1563 július 31-én megerősíté.



regióban is mutatkozik. De térjünk az előadásra, melyet ha a komoly ítélet bírálatával tekintenénk át, azt kellene mondanunk, hogy a szereplő egyének által maga a költő beszéllet a közönséghez. Ugyanis Bényei, mint Maximin herceg, nem volt képes a főrangú módot, a romlottság kigyó simaságával egyesült alakot előállítani. Roth Mari, mint Katalin, több helyeken érvényesíté, főleg hangsúlyozása által helyzetének válságos pontjait. Leövey Ilkát, szinte ma láttuk legnagyobb, ily nemű szerepben, ha elég élénkséget nem ada szerepének, inkább véralakata, mint az igyekezet hiányában keresendő.

Vasárnap adatott Soupe „az ördögök a földön” című operettje, melynek már maga a címe elég reclam, főleg egy vasárnapi nagyközönség egybehívására, mely nem is teveszté el hatását, s a zsufolt közönség nagyszáma közt látánk azon szegény-gazdagok közül többeket, kik igen kompetensek valának látni az alvilág e daemonait. Azonban a darab forza a látványosságon fordulván meg, ennek hiányában nem tehette azon hatást, mely ezeknek létesítésével elérhető lenne. De érdekes volt mégis, midőn Kendy, mint Sátán Mephisto, Püspöki társaságában a fellázzadt pokolból menekülő ördögök felkeresésére indulva, azt találunk a zárdanövelében, a kaszárnnyában, a táncosnők körében, s ezeknek esélyei és viszontagságai közt kifáradva térnek vissza a poklokra, a földön hagyva az irigység, nagy ravágyás, boszu s több más ördögi indulatokat.

Hétfőn adatott „Gusztáv ur” bohózatot három felvónásu vigjáték. Kendy, kinek egyszersmind bérletes jutalomjátéka vala, a címszerepben nagyon mulatságos alak volt, második nőülése közt kalandozása közepette, nemkülönben Püspöki, mint egy bárgyu földmives. Megemlítjük, Kecskeméti Irmát, ki Janka szerepében rokon-szenves alak volt. Közönség csak közepesen vala a fűtetlen szinteremben. Kihívás és taps volt bőven, de úgy véljük, hogy piczula vajmi kevés juthatott a jutalmazandónak. H—ty—

## VEGYESEK.

— *Király* ő Felsege Placsintár Dávid Szamosujvár város polgármesterének és Krémer Samuel deési lakosnak, a közügyek és a közjó előmozdítása körül tett sikeres szolgálataik elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— *Szerdahelyiné Prielle Kornélia*, a budapesti nemzeti színház kitűnő művésznője miként értesültünk, ma városunkba érkezik és az itt működő szintársulatnál, holnap hétfőn és kedden vendég szerepel „Alphons ur” és „Holt szív” című darabokban.

— *A trónörökös pár* Görgényből, — hol a vadászat eredménytelenül folyt le, lelkes éljenezések között elindult, Radnóthfáján, Petelén, Sáromberkén, Nagyernyén nagy közönség üdvözölte. Vásárhelyre érve, a város fényárban uszott. Transparentek, ő Fenségeik képei diszelegtek épületeken, ablakokban. Elöl gr. Teleki Samu tört utat négyessével, mely a főtéren Bodorkut felé megbokrosodva, kitört, a kocsirud összetört, embergázolás történt. A vizsgálatok nem tüntetnek fel komolyabb bajt. A gr. Teleki második négyesen a trónörökös pár előre hajtattott üdvialgások közepett, tömött ember-sorfal között. A trónörökös csak a baleset komolyabb következményének nem léte után fogadta a küldöttséget főrangú hölgyek, urak, nőegyleti, megyei, városi hatóság képviselőit.

— *A képviselőház* üléseit megkezdve, Tisza miniszterelnök benyújtja a megyék közigazgatási és gyámhatósági költségeiről szóló törvényjavaslatot.

— *A vasút* deési állomásán egy méter mázsa kőszén ára 1 frt 14 kr.

— *Az erdélyi* szarvasmarha tenyésztés emelése érdekében Kolozsvárt tartandó állatkiállításra br. Bánffy Ádám és Zsigmond Dezső fölhívására vonatkozó s lapunk mai számának első cikkére felhívjuk a gazdaközönség figyelmét.

— *A delegációk* befejezték érdemleges tárgyalásaikat.

— *Gróf Kálnoky* Gusztáv külügyminiszterre kinevezetése befejezett tény.

— *A cs.-gorbói* országos vásár folyó hó 20 és 21-ik napjain folyt le silány eredménnyel. Eladott 25 drb, szarvasmarha a következő átlagos árakon: tehén 70 frt, 2 éven felüli borjú 40—60 frt, 2 éven alóli borjú 35—50 frt, bivalborjúk 30—60 frt. E kicsiny forgalom dacára is a kisiparosok és kereskedők sok cikket árusítottak el. Gabona semmi. Az idő szerfelett kedvező volt.

— *Értesítés.* Az „Iparos Ügyi Közlöny” mutatványszámait szétküldtetek; a ki nem kapott és ezen új lapot látni óhajtja, szíveskedjék kívánságával alulírottához — vidéken legcélszerűbben levelező lappal — fordulni. Deés, 1881. nov. 25. H a v a s Gyula, az „Iparos Ügyi Közlöny” szerkesztője és kiadó tulajdonosa.

— *Szolnokon* régészeti muzeum van alakulóban. — *Szentpétervárt* a legfényesebb főutca egyik házában fedeztek fel ismét titkos nyomdát. — *Az első honvéd* 1848-ban Budapesten, a toborzási névjegyzék szerint: Brandt Károly joghallgató volt. — *A római* világkiállítás érdekében az olasz képviselőházban indítványozták, hogy a kormány tíz millió frankkal segítse a vállalatot.

## Gazdasági egyesületünk rovata.

A földmívelési miniszter megtalálja gazdasági egyesületünket hogy az Angliából importált *chevalier árpát* mely a tavaly beszerzett eredeti magból ez évben termeltetett, — a gazda közönségnek 100 kilogramonként 8 frtnyi áron rendelkezésére bocsátja. A miniszter ezen leírata következtében fölhívjuk azon gazdákat, a kik ezen vető magban részesedni kívánnak, jelenkezzenek egyesületünk titkárságánál, és minélkorábban, mert a megrendelések sorrendje szerint fognak a megrendelések elintéztetni megjegyezvén, hogy egy egy gazdának legfeljebb 2 méter mázsa szolgáltatik ki azon tekintetből, hogy a vetőmagból minél többben részesedhessenek, különben megjegyezzük, hogy ezen árpamag, bércezes hazánkban a kolozsmonostori gazdasági tanintézetnél 55 hektoliterben áll a gazda közönség rendelkezésére, ára 100 kilogramonként 8 frt lévén. Ugyan ezen tanintézetnél hasonló árban kapható az angol oakshott és a primadonna árpa mag is. Ugyan ezen miniszter értesíti egyesületünk fölhívása által a gazdaközönséget, hogy e folyó év május havában Bpsten tartott első tenyész állat vásár kedvező eredménye következtében, ennek évenként való megtartása kívánatossá lett, melyből kifolyólag, midőn elrendelte, hogy a jövő tavasszal Bpsten a második szarvasmarha és juh tenyész állat vásár megtartassék, erre addig is míg a közelebbi részletekről a program útján tudomást nyernénk eleve fölhívjuk az illető gazdák figyelmét.

A földm. miniszter továbbá megküldötte egyesületünknek az általa kiadott *szőlőpenész* ismeretetésére vonatkozó füzetet. Kik ezt tanulmányozni ohajtják, keressék föl egyesületünk titkárságát.

## HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 3731.—1881.

### Nyilvános számadás.

A nem magyar ajku tanköteles gyermekeknek magyar a-b-c könyvecskékkal való ellátása tárgyában Bokros Lajos közigazgatási bizottsági tag által eszközölt gyűjtésről:

I. **A csáki-gorbói járás** szolgabírájának ivén adakoztak: Vállya Ferencz 1 frt, Cziple 30 kr, Vass Imre 50 krt, Perháicze János 20 kr, Germán János 20 kr, Oroszlán József 20 kr, Paktai Dániel 50 kr, Kovács Jenő 10 kr, Kovács Gerő 50 kr, valaki 10 kr. Fischer Vilmos 20 kr, Vljak Florián 50 kr, Csifó András 20 kr. özvegy Tüzes Bogdánne 20 kr, Rác Antal 30 kr, Fekete Dániel 20 kr. if. Tüzes Karácson 20 kr, Ballok Károly 1 frt, valaki 10 krt, Filep Lebey 10 kr, valaki 10 kr, Bocsáneci László 20 kr, Kőmives János 30 kr, Széles István gör. kath. néptanító 40 kr, Pap János körjegyző 60 krt. Összesen 8 frt 20 kr.

II, **A láposi járás** szolgabírájának ivén: Vékony Ferencz 1 frt, Nagy Lajos 50 krt, Hauszman Albert 50 kr, Gyárfás Gerő 1 frt, Csizér Mihály 50 kr, N. N. 24 kr, N. N. 24 krt, Voith Jakab 1 frt, id. Fülöp János 50 kr, Lebedi János 40 kr. Maras W. 50 kr. Összesen 6 frt 38 kr, postabérre kiadatott 18 kr, maradt tiszta összeg 6 frt 20 kr.

III. **Szamosujvár város** polgármesterének ivén: Szamosujvár város közönsége 10 frt, Placsintár Dávid 1 frt, Szabó János 3 frt, Valaki 10 kr, Pakulárné 7 kr, Murodin 10 kr, Flojárné 10 kr, Raunlas 10 kr, olvashatlan nevű 5 krt, D

F. 5 krt, olvashatlan nevű 10 kr, Urmáneci Kristóf 10 kr, olvashatlan nevű 10 krt, id. Zakhariás József 10 kr, Negyrucl 10 kr, Kakucsi Berta 10 kr, N. N. 10 kr, Osztján 20 kr, N. N. 10 kr, valaki 4 kr, valaki 4 kr, valaki 10 kr, valaki 5 kr, valaki 20 kr, Fejér 20 kr, P, Gergely 10 kr. Kovács K. 10 kr, Cs. J. 20 kr, olvashatlan név 30 kr, Simai Antalné 20 kr, valaki 15 kr, valaki 5 kr, Szamáné 10 kr, Esztegár 10 kr, négy valaki 10—10 krt. Összesen 18 frt.

IV. **Szék várossa** polgármesterének ivén senki sem adakozott.

V. **A kékesi járás** szolgabírájának ivén: Szent-Egyed községe 40 krt, Pujon községe 40 kr, Szent-Gothárd községe 40 krt, Feketelak községe 40 krt, Szász-Méthé községe 50 kr, Szászujs-Ős községe 50 kr, Szász-Moric községe 50 kr, Mora János 1 frt, Ádám Albert 40 kr, Kabdebó Miklós 20 kr, Korpedean Juon falusbíró 10 kr, Blatt József 20 kr, Veresegyházközség 40 kr, Szász-Zsombor község 40 kr, Mányik község 40 kr, Kékes község 40 kr, Bartha István 20 kr, Szent-Márton község 50 kr, Oláh-Vásárhely község 50 krt, Kötke községe 50 kr, Erdő-Szombattele község 50 kr. Magyar-Borzás község 40 kr, Kéthely község 40 kr, Bőöd község 40 kr, Vice község 40 kr, Buza közreg 40 kr, Meleg-Földvár község 40 kr, Kapor község 40 kr, Noszoly község 40 kr, Baszary József 50 kr, Szász-Ujfalu község 50 kr, Bődön község 50 kr, Szász-Encs község 50 kr. Összesen 14 forintot.

VI. **A deési járás** szolgabírájának ivén: Slám Gábor 50 kr, Kupsa György 10 kr, Dux Emánuel 30 kr, Juga Gergely 50 kr, Weintraub Rudolf 50 kr, Vékony Károly 50 kr, Boros Józsof 1 frt, Csura Gergely 50 kr, Budai Gergely 50 kr, Bodor Sándor 50 kr, Bekési Ferenc 50 kr, Marosán János 50 kr, Gavrus Tivadar 50 kr, Lázár István 50 kr. Összesen 6 forint 90 kr.

VII. **A szamosujvári járás** szolgabírája ivén: Székely József mérnök 1 frt, Egy a nép közül 50 kr, Orbán Kelemen 1 frt, Oláh Károly 30 kr, if. Szappanyos Miklós 1 frt, Rettegi Sándor 1 frt, Bercsán Filep 1 frt, valaki 20 kr, Pap 20 kr, Papp János 20 kr, Rákolca Gábor 20 kr, Összesen 6 frt 60 kr.

VIII, **A bethleni járás** szolgabírája ivén Floth F. Adolf 2 frt és 3 kr, több bethleniek 1 frt 97 kr. Összesen 4 forint.

IX. **Deés város** polgármesterének ivén senki sem adakozott.

X. **A nagy-ilondai járás** szolgabírája ivét még nem küldötte be.

Az egész gyűjtés eredményét Bokros Lajos ur még 1 frt 10 krral megtoldván, az eredmény **főösszege 65 frt.**

Mely összegen a könyvek utánvét mellett jelen szám alatt megrendeltettek.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottságának Deésen, 1881. november 8-án tartott üléséből.

Br. Bánffy Dezső,  
főispán,

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.  
Sz. 11971.—1881.

### Mindenik szolgabírónak.

A jövő évi megyei közmunka összeírása alkalmával a községi előljárók a közmunka szabályrendelet 7-ik §-ában elősorolt egyéneket a közmunka alól az eddig is követtetett eljárás szerint felmenthetik ugyan, azonban előfordult kétes esetek folytán ezen eljárás korrektségének megbírlása és ellenőrzése tekintetéből beállott annak szükségessége, hogy a felmentési jogczim okmányokkal igazoltassék.

Felhívom tehát a czimet, hogy a községi előljáróknak szigorú köteletségévé tegye, miszerint minden egyes felmentési esetről az illető egyén neve után a jegyzék rovatába határozottan, félre magyarázhatlanul vezessék be, a felmentés alapjául szolgáló jogczimet, mely semmi esetben sem lehet más mint a melyet az említett 7. §-us megenged; azon kívül minden ilyen egyes tételhez a jogczimet igazoló okmányokat pl. a tanítók és egyházi szolgákra nézve kinevezési okmányaik



másolatát, a községi előljárásági tagokra nézve, a megválasztásukat igazoló képviselő-testületi jegyzőkönyvek kivonatait, még pedig mindezen okmányokat a körjegyző által hitelesítve s a kimutatás jegyzés rovatába pontosan iktassák be, hogy minő és hány darab okmány csatoltatott.

Megjegyzem egyuttal, hogy a kimutatásoknak csak egyik példányát kell ily módon felszerelni.

A már többször említett 7. §-ban elősoroltakon kívül más egyéneknek bár mely okból való felmentése az előljáróság hatás körén kívül esvén, felelősség terhe alatt köteles az előljáróság minden községi lakos neve után a tényállásnak megfelelő közmunka napszámokat bejegyezni, jogában állván bárkinek azon esetben, ha a kiróvást sérelmesnek találja a szabályrendelet 10 §-ában előírt módon orvoslatozt szerezni.

Sziveskedjék a községi kimutatások felülvizsgálata (12. §.) alkalmával kiváló figyelemmel kísérni, hogy azok a fenebbiek szerint vannak-e összeállítva és okmányolva, ellenesetben a hiányosokat kiegészítés végett visszavetni s ide minden esetre csak akkor betérjesztetni, — ha azok ezen rendelettel közölt utasításoknak mindenben megfelelnek.

Deésen, 1881. Nonvember 20-án.

Az alispán helyett:  
Br. Diószegi Géza,  
főjegyző,

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási erdészeti bizottsága.

Sz. 3680.—1J81.

### Pályázat.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz, 17-ik §-ában megnevezett és hatósági felügyelet alá tartozó erdők kezelésére Magyar-Lápos, Csáki-Gorbó, Deés és Bethlen székhellyel négy járási főerdészi állomás töltendő be.

Ezen állomások mindegyikével évi 800 frt fizetés, — mely fizetés 5 és 10 évi kifogástalan szolgálat után 900 és 1000 ftra fog felemeltetni, — továbbá 100 frt lakpénz és 300 frt utazási és fuvar átalány van összekötve.

Pályázni óhajtók felhivatnak, hogy az idézett törvényczikk 36 §-ában megszabott kellekek igazolására vonatkozó okmányaikkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi december hó 15-ig Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottságához nyujtsák be.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási erdészeti bizottságának,

Deésen, 1881. november 6-án tartott üléséből. —

Br. Bánffy Dezső,  
főispán.

1—3

Felelős szerkesztő és kiadó: Kovács Samu.

## HIRDETÉSEK.

Szamosvölgyi-vasut.

Sz. 3982.—1881,

## Felhívás!

A szamos-völgyi vasut t. cz. részvényesei közül, kik már lejárt részletekkel hátralékban vannak, felhivatnak, hogy hátralékaikat 1881. december 15-ig a társaság pénztárába annál bizonyosabban fizéssék be, mert e határidő eredménytelen lefolytával a kereskedelmi törvény 169 §-sa és az alapszabályok 20-ik §-sa értelmében az egész aláírt összeg és járulékainak felhajtása fogatba fog vétetni.

Deés, 1881. november hó 24.

A szamos-völgyi vasut  
igazgatósága.

1—2

Szolnok-Dobokamegye közig. bizottságától.

Sz. 3864.—1881.

## Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedési minister ur f. é. 35083. sz. a. kelt leiratával, a Szamos-völgyi vasutársaság igazgatóságának idei 3636. sz. a. kelt kérvényére, a nevezett vasut céljára e megye Nagy-Iklod, Dengeleg, Hesdát, Szamosujvár-Németi, Péterháza, Széplak, Néma-községek, valamint Szamosujvár szab. kir. és Deés rendezett tanácsu városok határaitban szükséges földterületeknek kisajátítását, az 1881. évi XLI. t.-cz. által megadott jogánál fogva engedélyezte.

Mínthogy a hivatkozott törvény 32. §-ában előírt és előzetesen megkísérlett egyezség létre nem jött, közigazgatási bizottságunk hivatkozva ezen törvény 33. §-ra az abban és a 38. és 39. §§-okban körülírt további teendők elvégzésére Szarvadi Pál kir. tanácsos és megyei alispán elnöklete alatt Várjon Lajos kir. főmérnök, Márkus János tisztiügyész és Placintár Ödön megyei aljegyző személyéből alakított bizottságot ki küldötte és tárgyalási napul Nagy-Iklód községében folyó évi december 15-ike d. e. 10 óráját.

Dengeleg községében december hó 16. délelőtt 10 óráját.

Hezsdát községében december hó 16. délután 2 óráját.

Szamosujvár várossában december 17. d. e. 9 óráját.

Péterháza községében december 17-ike d. u. 2. óráját.

Szamosujvár-Németi községében decemb. hó 18-ika d. e. 10 óráját.

Széplak községében december 19-ike délelőtt 10 óráját.

Néma községében december 19-ike d. u. 2 óráját — és végre

Deés városában December 20-ikának délelőtt 10 óráját tüzte ki.

Erről az összes érdekelteket, hivatkozva az 1881. évi XLI-ik törv. cz. 34. §-ra azon hozzáadással értesítjük, hogy ezen kisajátításra vonatkozó tervrajz és összeírás munkálat 15. napon keresztül az érdekelte városok és községek, város és illetve község házánál kitéve van, az a hivatalos órák alatt bár ki által megtekinthető, és hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása fölött még azon esetben is érdemileg határozni fog, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki sem jelenik meg.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottsága nevében Deésen, 1881. évi november hó 21-én.

Br. Bánffy Dezső,  
főispán.

1—3

## Báró Miske Etelka őnagysága

zálhai ingatlanai, úgy a mint azok a zálhai 29. számú tjkönyvben felsorolva, jövő 1882. év Szt.-György napjától kezdődőleg 6, vagy több évre is bérbe adandók. — A feltételek akár tulajdonos báróné ő nagysága, akár megbízott jószágigazgatója Bögőzi Mihály urtól Bodajkon (u. p. Csurgó) levél útján megtudhatók.

1—3

9565.—1881.

## Árverési hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegye árvaszéke, mint gyámhatóság 1881. évi 7532. árv. sz. alatt kelt és jogerőre emelkedett végzése alapján Alsó-Szécsön elhalt néhai Grünstein József hagyatékát képező az alsó szécsi 4, 12, 128, 148, 158, 70, 160, 167, 174, 178, 193, 52, 75, 82, 203, 204 és 43 számú tjkvekben foglalt ingatlan birtok és ehez tartozó erdő, legelő, 2 kövü lisztelő malom és koresmajog  $\frac{3}{4}$  része, az örökösök beleegyezése folytán folyó év december 12-én délelőt 10 órakor a megyei árvaszéknél tartandó nyilvános árverés mellett örök áron elfogadatni, a  $\frac{3}{4}$  rész birtok kikiálltási ára 4650 frt, mely összegnek 100%-át az árveréshez hozzá szállani kívánok az árverés megkezdése előtt az árverező biztosnak kötelesek befizetni.

Ha a fenn körülírt birtok  $\frac{3}{4}$  részben a már megállapított vételárban árverezők nem jelentkezése esetével eladható nem lenne, azon esetben kiskoru Grünstein Gitela  $\frac{1}{4}$  rész illetéke fog árvereztetni, s ennek kikiálltási ára 1550 frt.

Az árverezési feltételek a hivatalos órák alatt az árvaszéki elnöknel megtekinthetők.

Szolnok-Dobokamegye árvaszékének

Deésen, 1881. november hó 15-én tartott üléséből.

Pécsi Imre,  
h. elnök.

1—3

Kiadó Szállás!

A Kis-Király utcában, a régi nyomda helyiség (Baló-ház), mely áll: 5 szoba, két kamara és konyhából, a hozzá tartozó kettős pinczével, hiuval, kettőssértés ol és vete ményes kerttel együtt a jövő 1882. évi Szt.-György naptól kezdve kiadó.

Értekezhetni Baló János tulajdonossal, — vagy a „Szolnok-Doboka” szerkesztőségével Deésen.

Ny. Demeter és Kiss gyorsajtóján Deésen. 1881.